

Auteursrechtelijke bescherming: geen registratie vereist

Stoelen, lampen, tafels, telefoontoestellen, fitnessapparaten, pannen, fietsen en kasten. Deze producten betreffen slechts een selectie uit een enorme range van producten ten aanzien waarvan auteursrechtelijke bescherming kan worden verkregen. Zonder registratie. Auteursrechtelijke bescherming is er vaker dan men zou denken.

mw. mr. M.C.H.I. van der Dussen*

Het begrip Auteursrecht

Het auteursrecht is het uitsluitend (exclusieve) recht van de maker van een werk (product) om dat werk openbaar te maken en te veelvoudigen (behoudens enkele beperkingen). Dit volgt uit artikel 1 van de Nederlandse Auteurswet. Iemand die auteursrechten kan claimen ten aanzien van een bepaald product heeft in feite een soort monopolie. Uitsluitend de auteursrechthebbende bepaalt namelijk wat er met het auteursrechtelijk beschermd werk gebeurt. Het auteursrecht geeft bescherming gedurende een buitengewoon lange tijd. Het auteursrecht op een werk eindigt pas na afloop van een periode van 70 jaar, te rekenen vanaf de eerste januari volgende op het jaar waarin de auteursrechthebbende is overleden.

Het ontstaan van auteursrecht

Voor het ontstaan van auteursrechten ten aanzien van een bepaald product is geen registratie/inschrijving in een register vereist. Auteursrechten ontstaan geheel auto-

matisch en van rechtswege door het enkele creëren/maken van het werk. De enige eis voor auteursrechtelijke bescherming is dat het werk 'een eigen oorspronkelijk karakter heeft en het persoonlijke stempel van de maker draagt' (zoals de Hoge Raad jaren geleden heeft aangegeven). Dat een werk al snel 'een eigen oorspronkelijk karakter heeft en het persoonlijke stempel van de maker draagt' blijkt wel uit de volgende zaak over bonbons.

De originele bonbons

De firma Spaargaren is in november 1993 eigenaar geworden van de bonbonmakerij van banketbakker Arnold Cornelis. Sinds die tijd maakt en verkoopt Spaargaren naast de door Spaargaren ontwikkelde bonbons de voorheen door Arnold Cornelis vervaardigde bonbons.

De heer Blancke, lange tijd hoofd productie bij eerst Arnold Cornelis en vervolgens Spaargaren, begint een eenmanszaak die vervolgens opgaat in de firma Da Vinci. Da Vinci maakt en verkoopt eveneens bonbons.

Op enig moment constateert Spaargaren dat dertien van de dertig door Da Vinci geproduceerde en verkochte bonbons een grote mate van gelijkenis vertonen met de bonbons van Spaargaren (naar het oordeel van Spaargaren). Veel van de bonbons van Da Vinci zouden ook dezelfde basisingrediënten bevatten als de bonbons van Spaargaren.

Spaargaren stelt zich op het standpunt dat zij ten aanzien van haar bonbons auteursrechten kan claimen. Doordat Da Vinci bonbons produceert en verkoopt die sterk lijken op de bonbons van Spaargaren maakt Da Vinci, aldus Spaargaren, inbreuk op de auteursrechten van Spaargaren. Spaargaren is van mening dat iedere door haar gemaakte bonbon te beschouwen is als een werk in de zin van de Nederlandse Auteurswet. Da Vinci betwist dit uiteraard. Da Vinci stelt zich op het standpunt dat de bonbons van Spaargaren geen eigen oorspronkelijk karakter bezitten en niet het persoonlijk stempel van de maker dragen.

Da Vinci is van oordeel dat de samenstelling van de bonbons voortborduurt op bestaande, algemeen bekende, recepten en de uiterlijke vormgeving slechts een minimale variatie is op reeds lang bestaande vormen.

Spaargaren stelt daartegenover dat haar bonbons wel auteursrechtelijk beschermde werken zijn omdat receptuur, vormgeving en smaak in onderling verband beschouwd (per bonbon) een uniek creatief werk oplevert.

Het oordeel van de rechter

De rechter acht de bonbons van Spaargaren auteursrechtelijk beschermde werken. De rechter is van mening dat de bonbons van Spaargaren zijn aan te merken als een creatie van Spaargaren waarbij telkens een specifieke selectie van ingrediënten wordt gecombineerd met een specifieke vormgeving. Elk type bonbon, aldus de rechter, is een creatieve prestatie met een eigen oorspronkelijk karakter dat het persoonlijk stempel van de maker draagt. Omdat de rechter bovendien vindt dat de bonbons van Da Vinci en de bonbons van Spaargaren treffende gelijkenis vertonen wordt inbreuk door de rechter aangenomen. Da Vinci moet derhalve onmiddellijk na betekening van het vonnis de vervaardiging en het verkopen van de dertien bonbons die volgens Spaargaren inbreukmakend zijn staken.

Tot slot

Bovengenoemde bonbonuitspraak illustreert dat indien een product maar enigszins origineel is er ten aanzien van een dergelijk product auteursrechten kunnen worden geclaimd. Is een product auteursrechtelijk beschermd dan heeft de auteursrechthebbende gedurende een zeer lange periode de mogelijkheid om derden te beletten dat product na te bootsen en op de markt te brengen.»

*mw. mr. M.C.H.I. van der Dussen (foto) is advocaat en partner bij CMS Derks Star Busmann te Amsterdam, sectie Intellectuele Eigendom en Informatietechnologie.

e-mail: m.vanderdussen@cmsderks.nl